

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 52195961-45.02-E.23432409
Konu: Yasal Faiz Uygulaması

27.11.2019

PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 11/11/2019 tarihli ve 28892082-869-E.22277338 sayılı yazınız.

b) 14/11/2019 tarihli ve 22544316 sayılı yazımız.

c) Hazine ve Maliye Bakanlığı (BAHUM)'nın 18/11/2019 tarihli ve 501816 sayılı yazısı.

Özetle; "... Kamu görevinden çıkarılanlardan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerle, Olağanüstü Hal Komisyonu Kararıyla veya yargı kararıyla göreve döndürülenler ile haklarında verilen görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılarak veya benzer nedenlerle göreve döndürülenlerin görevde olmadıkları süreler için ödenen mali haklarına yasal faiz uygulanıp uygulanamayacağı hususunda hukuki anlamda yaşanması muhtemel sorunların önüne geçilmesi bakımından, Anayasa Mahkemesinin yukarıda değinilen kararı ile bu doğrultuda verilen yargı kararları gözönünde bulundurulmak suretiyle yeniden değerlendirilerek konuya yönelik uygulamaya esas ..." Genel Müdürlüğümüz görüşü ilgi (a) yazı ile istenilmiş; konu hakkında, ilgi (b) yazı ile Hazine ve Maliye Bakanlığından görüş sorulmuş olup, "... İdarelerce hukuk birimlerinden alınan hukuki mütalaaya rağmen konu hakkında tereddüt bulunması durumunda; **hukuk birimlerinin görüşü ile konuya ilişkin bilgi ve belgeler eklenerek, tereddüt edilen husus açıklanmak** ve varsa idare uygulamaları bildirilmek suretiyle Bakanlığımızdan görüş isteminde bulunulmasının yerinde olacağı ..." denilen ilgi (c) cevabi yazı alınmış olup ilişikte gönderilmektedir.

Diğer yandan, daha önce, 14/09/2018 tarihli ve 16374977 sayılı görüş yazımızda "faiz"e ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Faize ilişkin idari yargı kararlarında da benzer değerlendirmeler yapıldığı görülmektedir. Bir Danıştay kararında; **"konusu bir miktar paranın ödenmemesinden ibaret olan borçlarda borcun doğduğu veya muaccel olduğu tarihten ödememen yapıldığı tarihe kadar kısa veya uzun bir süre geçmiş olmalıdır. Faiz, borcunun böyle bir süreden faydalanması, alacaklının tasarruf hakkının kısıtlanmış olması nedeniyle alacaklıya kanun veya sözleşme gereğince bir oran dahilinde olmak üzere ödenmesi gerekli olan para miktarıdır. Faiz borcu, hukuki mahiyeti itibarıyla fer'i bir borç olup, borcun doğumu ve varlığı asıl borcun doğumuna ve varlığına bağlıdır."** değerlendirmesi yapılmıştır.

Buna göre;

1- 13/02/2018 tarihli ve 7098 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun "İade hükümleri" başlıklı 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında,

"İlgili kanun hükmünde kararname hükümleri, birinci fıkrada belirtilen kişiler bakımından tüm hüküm ve sonuçlarıyla birlikte ilgili kanun hükmünde kararnamenin

yayımı tarihinden geçerli olmak üzere ortadan kalkmış sayılır. Söz konusu personelden bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren on gün içerisinde göreve başlamayanlar çekilmiş sayılır. Bu kapsamda göreve başlayanlara, kamu görevinden çıkarıldıkları tarihten göreve başladıkları tarihe kadar geçen süreye tekabül eden mali ve sosyal hakları ödenir. Bu kişiler, kamu görevinden çıkarılmalarından dolayı herhangi bir tazminat talebinde bulunamaz. Bu personelin görevlerine iadesi, kamu görevinden çıkarıldıkları tarihte bulundukları yöneticilik görevi dışında öğrenim durumları ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun kadro ve pozisyonlara atanmak suretiyle de yerine getirilebilir. Bu maddeye ilişkin işlemler ilgili bakanlık ve kurumlar tarafından yürütülür."

denilmektedir.

Bu madde gereğince göreve döndürülenlere maddede belirtilen haklar dışında bir ödeme yapılamayacağı açıktır.

2- 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü" başlıklı 141 inci maddesinde, "(Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul; 15/5/1975 - 1897/1 md.) Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

143 üncü maddede sayılan durumların gerçekleşmesi halinde, bunların aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir."

"Memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu olan haller" başlıklı 143 üncü maddesinde ise, "*Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:*

- a) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler;*
- b) Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler;*
- c) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar;*
- ç) Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayan bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler;*

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır.

....."

hükümlerine yer verilmiştir.

Görüleceği üzere, görevden uzaklaştırılan memurların görevden uzakta kaldıkları sürede sahip oldukları haklar ve göreve döndürülme koşulları Kanunda sayılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin, 12/03/2019 tarihli ve 30712 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2015/4812 Başvuru Numaralı ve 07/02/2019 tarihli Kararının konusu da, aylıklardan kesilen 1/3'lük kısım ile ilgili ödeme yapılırken "faiz" işletilmemiş olmasına dair yakınmadır. Anayasa Mahkemesi bu kararda faiz işletilmemesinin mülkiyet hakkının ihlali olduğuna karar vermiş ve hak ihlalinin giderilmesi yolunda karar verilmesi için, kararı ilk derece Mahkemesine göndermiştir. Ancak, bu olayda dikkat edilmesi gereken husus, ilk derece Mahkemesinin faiz ödenmesi yolunda karar vermesi, Danıştay'ın ise, bu kararı bozarak bu tür ödemelerde faiz ödenemeyeceğine karar vermiş olmasıdır.

Kanaatimiz, görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulandığı ilk dönem için faiz işletilmesine gerek olmadığı; ancak, tedbirin uzun süre uygulanmasının hak ihlaline yol açabileceği; dolayısıyla, bu şekilde oluşacak mağduriyeti önlemeye yönelik faiz işletilmesinin uygun olacağı yolundadır.

3- 26/09/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel

Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin "İdari uyuşmazlıkların sulh yoluyla halli ve vazgeçme yetkileri" başlıklı 12 inci maddesinin birinci fıkrasında, **"İdari işlemler dolayısıyla haklarının ihlal edildiğini iddia edenler idareye başvurarak, uğramış oldukları zararın sulh yoluyla giderilmesini dava açma süresi içinde isteyebilirler. İdari eylemler nedeniyle hakları ihlal edilenlerce, idari dava açmadan önce 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapılan başvurular da sulh başvurusu olarak kabul edilir ve bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde incelenir."**

Onuncu fıkrasında ise, **"Bu madde kapsamındaki idari uyuşmazlıkların sulhen halli ile idari davaların açılmasından, takibinden, davayı kabul ve feragatten, kanun yollarına başvurulmasından vazgeçilmesi, 11 inci maddede belirtilen esaslara ve tutarlara göre belirlenir."**

denilmektedir.

Sonuç itibariyle, kamu görevlilerinin, çeşitli sebeplerle görevden ayrı kaldıkları sürede aylıklarından yapılan kesintilerin kendilerine iadesinde veya bu sürelerle ilişkin yapılacak diğer ödemelerde nasıl bir yol izleneceğine dair yasal bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu itibarla; görevinden el çektirildikten veya uzaklaştırıldıktan sonra göreve döndürülenlerin parasal ve özlük haklarına ilişkin taleplerinin, somut olayın kendi hukuki çerçevesinde değerlendirilmesi suretiyle işlem tesisinin uygun olacağı; gerek duyulması halinde ise, Hazine ve Maliye Bakanlığından görüş istenilebileceği mütalaa edilmiştir.

Takdiri Genel Müdürlüğünüze ait olmak üzere bilgilerinize arz ederim.

Dr. Hüseyin ACAR
Genel Müdür V.

Ek: İlgi (c) yazı